

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
Broj: 51 0 P 216203 24 Gž
Novi Travnik, 23.04.2025. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudija Trifković Denisa kao predsjednika vijeća, Kokić Edvina i Islamović Alme kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice malodobna B. A. zastupana po zakonskoj zastupnici majci R. A., obje iz B., K., zastupani po punomoćniku Božić Bruni, advokatu iz Travnika, Fatmić bb, protiv tuženog B. E. iz B., R., kojeg zastupa punomoćnica Herić Adnana advokat iz Bugojna, ulica Sultan Ahmedova bb, radi izmjene odluke o izdržavanju, odlučujući o žalbi tužiteljice izjavljene protiv presude Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 216203 23 P od 17.06.2024. godine, u sjednici vijeća održane dana 23.04.2025. godine donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba tužiteljice se djelimično uvažava, te se prenačava presuda Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 216203 23 P od 17.06.2024. godine u stavu II izreke tako da se usvaja tužbeni zahtjev i određuje da zakonska zastupnica tužiteljice-majka R. A. može samostalno odlučivati o prebivalištu malodobne A., izboru škole i svim drugim pitanjima bitnim za odgoj i razvoj malodobne A. B., što uključuje i pravo na putovanje malodobne A. B. sa majkom unutar i van Bosne i Hercegovine, uz obavezu blagovremenog obavještanja oca-tuženog B. E. o svim navedenim stvarima.

U ostalom dijelu žalba se odbija, te se presuda Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 216203 23 P od 17.06.2024. godine potvrđuje.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 216203 23 P od 17.06.2024. godine odlučeno je:

Mijenja se pravosnažna presuda Općinskog suda u Bugojnu broj: 46 0 P 101640 21 P od 09.07.2021. godine u stavu II izreke iste, koji se odnosi na odluku o doprinosu za izdržavanje mladb. djeteta, tako da ista glasi:

Obavezuje se tuženi-otac E. B. da na ime svog doprinosa za izdržavanje mladb. A. B. mjesečno plaća iznos od 250,00, na račun majke i zakonske zastupnice R. A. i to do 10-tog u mjesecu za tekući mjesec počevši od pravosnažnosti presude pa ubuduće, dok za to budu postojali zakonski uslovi ili do druge odluke suda.

Odbija se tužbeni zahtjev u dijelu kojim se traži da zakonska zastupnica tužiteljice-majka R. A. može samostalno odlučivati o prebivalištu malodobne A., izboru škole i svim drugim pitanjima bitnim za odgoj i razvoj malodobne A. B., što uključuje i pravo na putovanje malodobne A. B. sa majkom unutar i van Bosne i Hercegovine, uz obavezu blagovremenog obavještanja oca-tuženog E. B. o svim navedenim stvarima.

Utvrđuje se da je dio tužbenog zahtjeva kojim se traži izmjena IV stava izreke presude Općinskog suda u Bugojnu broj: 46 0 P 101640 21 P od 09.07.2021. godine, odnosno da zakonska zastupnica-majka R. A. može samostalno i bez saglasnosti oca pribavljati putne isprave povučen.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupke.

Tužiteljica je oslobođena plaćanja sudskih taksi, ali će taksu platiti stranka koja ne uživa oslobođanje, i to u razmjeri u kojoj je oslobođena stranka uspjela u postupku o kojem će sud donijeti posebno rješenje.

Protiv ove presude u odnosu na stav II izreke, tj. u odnosu na dio u kojem je odbijen tužbeni zahtjev, žalbu je blagovremeno izjavila tužiteljica, iz svih žalbenih razloga propisanih članom 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Navodi da tuženi ne doprinosi za izdržavanje, da je radi toga pokrenut i izvršni postupak, da otac neće biti isključen iz odgoja djeteta, jer će o svemu biti obavješten, a u slučaju da se ne bude slagao sa odlukom majke imat će pravo prigovora kojeg će sud rješavati u vanparničnom postupku, te smatra da je pogrešno primjenjeno materijalno pravo i da je tužbeni zahtjev trebalo usvojiti.

Tuženi je blagovremeno podnio odgovor na žalbu u kojem osporava navode žalbe, te predlaže da sud odbije žalbu.

Nakon što je ispitao osporenu presudu u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci ovog rješenja iz sljedećih razloga:

Žalba je osnovana.

Iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da je prvostepeni sud nakon provedenog postupka izmijenio raniju presudu Općinskog suda u Bugojnu u pogledu visine doprinosa kojeg je tuženi kao otac tužiteljice dužan da doprinosi za njeno izdržavanje, a u kojem dijelu stranke nisu izjavile žalbu, pa se tim dijelom presude ni ovaj sud nije bavio.

U pogledu odbijajućeg dijela prvostepene presude proizlazi da je prvostepeni sud na strani 7. kao razloge za takvu odluku naveo da bi usvajanjem ovog dijela tužbenog zahtjeva dao autonomiju zakonskoj zastupnici-majci mldb. A. B. da u potpunosti odlučuje o svim važnijim pitanjima oko djeteta i time bi se tuženi isključio iz života djeteta, iako imenovanom nije ni ograničeno niti oduzeto roditeljsko staranje i time tuženi ne bi ravnopravno se starao o svom djetetu.

Suprotno razlozima prvostepenog suda ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo kada je odbio predmetni dio tužbenog zahtjeva.

Dakle, pravilno je prvostepeni sud utvrdio da je je brak roditelja tužiteljice razveden tokom 2021. godine, da tuženi pretežno boravi, odnosno živi i radi u R. Hrvatskoj, da je od 2021. godine, da je od 2023. godine nekoliko puta vidio dijete, a da je za tri godine svega 3-4 puta platio dugovani mjesečni iznos na ime izdržavanja kako je dosuđeno ranijom presudom.

Stoga se žalbom osnovano ukazuje da je sa ovakvim faktičkim stanjem potrebno izjednačiti i pravno stanje. Naime, u situaciji kada roditelji ne žive zajedno, a tuženi boravi u drugoj državi, gotovo pa nema kontakt sa djetetom, te toliko rijetko doprinosi za izdržavanje da se može zaključiti da tu obavezu ustvari ne izvršava, tada je u skladu sa odredbom člana 142. stav 1. Porodičnog zakona („Službene novine Federacije BiH“ broj 35/05, 41/05 i 31/14) valjalo preinačiti prvostepenu presudu u pobijanom dijelu i usvojiti tužbeni zahtjev na traženi način, odnosno odlučiti da majka kao roditelj sa kojim dijete živi samostalno zaključuje o zaštiti osobnih, imovinskih i drugih interesa djeteta, bez saglasnosti oca.

Takva pravna situacija nije oduzimanje roditeljskog staranja u smislu člana 154. Porodičnog zakona kako to pogrešno smatra prvostepeni sud. Naime, i u samom tužbenom zahtjevu je sadržana obaveza majke da o svemu što je bitno u vezi djeteta obavjesti oca-tuženog. Dakle, ne da se traži saglasnost oca, nego da isti bude obavješten o svim bitnim pitanjima vezano za dijete, a što je propisano i članom 142. stav 3., 4. i 8. Porodičnog zakona. Ukoliko se tuženi ne bude slagao sa nekim postupkom ili mjerom majke, može se obratiti sudu koji će u vanparničnom postupku odlučiti o prigovoru. Dakle, na ovakav način otac neće biti isključen iz života djeteta, iako se prema sadržaju izvedenih dokaza već faktički u dobroj mjeri isključio iz života djeteta na gore opisani način, nego će i dalje majka imati obavezu da ga obavjesti o bitnim odlukama vezano za dijete, te će otac imati pravo tražiti da nadležni sud preispita da li je takva odluka majke u najboljem interesu djeteta. Takva prava i mogućnosti nema roditelj kojem je oduzeto roditeljsko staranje. Osim toga, sud ukazuje da su ovakve vrste odluka u smislu člana 143. Porodičnog zakona podložne preispitivanju u slučaju promjenjenih okolnosti.

Tužiteljica je na prvoj stranici žalbe navela da žalbu izjavljuje i zbog odluke o troškovima postupka, ali u tom smjeru tužiteljica nije imala konkretnih navoda koje bi ovaj sud mogao preispitati, odnosno žalbom nije ukazano na razloge zbog čega bi odluka prvostepenog suda bila nepravilna u pogledu odluke o troškovima postupka. Iako je žalbom tužiteljica djelimično uspjela sud nalazi neosnovanim zahtjev da se obaveže tuženi da naknadi troškove povodom pravnog lijeka. Odredba o troškovima postupka sadržana je uz posebnom zakonu, odnosno odredbi člana 280. stav 1. Porodičnog zakona, pa je ovaj sud vodeći računa o okolnostima predmetnog slučaja našao identično kao i prvostepeni sud, odnosno da je potrebno da svaka strana podmiri svoje troškove.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci presude temeljem odredbe člana 229. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednik vijeća
Trifković Denis